

Bilaga 5

Naturalistiska kommunikationsupplägg

Vid en genomgång av ett trettiotal studier som kallade sig naturalistiska analyserade Hepting och Goldstein (Hepting & Goldstein, 1996) en mängd aspekter för att försöka slå fast vad det är som är naturalistiskt i naturalistiska upplägg. Bland annat analyserade man hur "naturligt" varje upplägg var utifrån ett "naturlighetskontinuum" där typ av aktivitet och fysisk och social kontext benämndes och poängsattes. Varje upplägg kunde få 0-6 poäng där 6 var som mest "naturligt" (Fey, 1986). De olika interventionerna hade mellan 1 till 6 poäng.

Man analyserade också de specifika inlärningsstrategierna som ingick i varje upplägg. Alla inlärningsstrategier kunde beskrivas utifrån elva olika kategorier; åtta strategier där antecedenterna manipulerades medan tre typer handlade om konsekvenserna. Naturlighetsindexet korrelerade inte med typ av inlärningsstrategi; alla typer av variationer dolde sig alltså under samma rubrik.

Manipulerar antecedenterna

A1. *Prompta imitation*. Kan vara såväl vuxeninitierade som barninitierade eller följa barnets svar eller intresse.

A2. *Mand* = fråga eller uppmaning som syftar till att förmå barnet att begära något eller att svara. Vuxeninitierade.

A3. *Begära klarifiering eller utveckling* (elaboration). En typ av "mand" till barnet att utveckla sitt tidigare svar/yttrande. Vuxenmotiverade men barninitierade.

A4. *Vänta på svar* (time delay). Kravet på svar från barnet är här outtalat. Om det dröjer för länge kommer en prompt.

A5. *Miljömässiga arrangemang*. Olika sätt att arrangera omgivningen med syfte att skapa motivation för barnet att initiera kommunikation, t ex genom att placera eftertraktade saker utom räckhåll. Ingen kommunikation krävs av barnet men situationen i sig tänks få barnet att kommunicera för att få det eftertraktade.

A6. *Modeling*. (Observationsinläring). En (verbal) presentation av något utan uttalat krav att härma för barnet. Kan vara vuxeninitierade eller följa barnets svar eller initiering.

A7. *Upprepa, expandera, omformulera*. Svar på barnets yttrande men vuxenmotiverade.

A8. *Beskrivande tal*. Kommentarer om det som pågår utan något specifikt språkmål i sikte. Vuxeninitierade men kan följa barnets yttrande.

Konsekvenser

K1. *Dela ut önskade konsekvenser*. T ex ge barnet det efterfrågade.

K2. *Beröm*.

K3. *Minimala förstärkare*. T ex "ja" eller "ok".

Utifrån Heptings och Goldsteins sammanställning är exempelvis manding och att arrangera omgivningen liksom att utdela önskade konsekvenser och beröm mycket vanliga i den här typen av interventioner, men även de flesta andra kategorierna förekommer ofta i uppläggen.

Heptings och Goldsteins slutsatser är att det inte går att tala om ett "naturalistic" (language) paradigm som något enhetligt utan att variationer och skillnader bland annat när det gäller inlärningsstrategier men också på många andra plan snarare är regel än undantag.

Referenser

- Fey, M. E. (1986). *Language intervention with young children*. San Diego, CA: College-Hill Press.
- Hepting, N. H., & Goldstein, H. (1996). What's natural about naturalistic language intervention? *Journal of Early Intervention*, 20(3), 249-265.